

Warszawa, 13.08.2017 r.

SEKRETARIAT
DYREKTORA GENERALNEGO
Biuro Do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
ZALPUNKT INFORMACYJNY

2017 -08- 17
PRZYJĘTO

Numer

Znak 40612/17
2017 -08- 16
PRZYJĘTO

Pan Jan Józef Kasprzyk
Szef Urzędu do Spraw
Kombatantów
i Osób Represjonowanych
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa
do rąk własnych

P Szanowny Panie,

Zwracam się z uprzejmą prośbą o podjęcie działań w celu wywołania inicjatywy ustawodawczej na rzecz zmiany Ustawy o emeryturach i rentach z FUS z 17.12.1998 r. (D.U. 1998 nr 162 poz. 1118 z późniejszymi zm.), w odniesieniu do działaczy opozycji antykomunistycznej i osób represjonowanych z przyczyn politycznych w latach 1956-1990.

W Art. 6 ust. 1 pkt 8, 10 i ust. 2 pkt 6a, 8 tej ustawy, wyszczególniono 4 przypadki ich dotyczące tj.:

- osadzenia w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1955 r. za działalność polityczną;
- internowania na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym;
- niewykonywania pracy przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych;
- świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r.

i zaliczono je tylko do okresów składkowych opisanych w tym akcie.

Tylko w dwóch pierwszych przypadkach okresy składkowe są uwzględniane w wymiarze podwójnym do wymaganego stażu pracy przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty zgodnie postanowieniami Ustawy o zmianie ustawy o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych oraz niektórych innych ustaw z 08.06.2017 (D.U. z 18.07.2017 poz. 1386).

Niestety przepisy wymienionej na wstępie ustawy emerytalno-rentowej, w każdym z tych 4 przypadków nie dają możliwości ustalenia wymiaru świadczenia emerytalnego za te okresy składkowe, gdyż obowiązuje ustawowa zasada, że podstawę wymiaru emerytury oblicza się od wysokości składki na ubezpieczenie społeczne, odprowadzanej od wszystkich przewidzianych ustawą elementów wynagrodzeń wypłacanych przez pracodawcę, co tu ze zrozumiałych przyczyn nie miało miejsca (potwierdzają to konsultanci ZUS).

Odnosząc się tylko do jednego postanowienia ustawy:

„niewykonywania pracy przed dniem 4 czerwca 1989 r. na skutek represji politycznych” (Art. 6 ust. 2 pkt 6a), dla ilustracji problemu posłużę się poniższym przykładem.

W zakładzie X pracowało 4 fachowców w podobnym wieku, zatrudnionych na tych samych stanowiskach i o otrzymujących to samo wynagrodzenie w granicach przeciętnej płacy krajowej, których zawodowe i życiowe losy potoczyły się następująco:

1. Pracownik **A** zaangażowany w działalność opozycyjną, na początku 1983 roku utracił pracę na skutek represji politycznych i przez 6 lat pozostawał bez stałego zatrudnienia, w tym czasie świadcząc pracę dla organizacji nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 roku (po zmianach w 1989 r. z uwagi dłużejletnią przerwę i zmiany, które zaszły w jego profesji, nie miał już szans na powrót do zawodu), a wniosek o emeryturę złożył w 2017 roku,
2. Pracownik **B** zaangażowany w działalność opozycyjną, również na początku 1983 roku utracił pracę na skutek represji politycznych, a następnie okresowo zatrudniał się w zakładach, gdzie świadczył pracę poniżej swoich kwalifikacji i otrzymywał dużo niższe wynagrodzenie niż w poprzednim miejscu pracy (po zmianach w 1989 r. z uwagi dłużejletnią przerwę i zmiany, które zaszły w jego profesji, nie miał już szans na powrót do zawodu), a wniosek o emeryturę złożył w 2017 roku,
3. Pracownik **C** zaangażowany w działalność opozycyjną, jednak szczęśliwie w 1983 roku uniknął utraty pracy i nadal kontynuował działalność opozycyjną do 1989 r., pracując i awansując w dotychczasowym miejscu pracy, aż do osiągnięcia wieku emerytalnego w 2017 roku,
4. Pracownik **D** nie był zaangażowany w jakąkolwiek działalność opozycyjną oraz również pracował i awansował w dotychczasowym miejscu pracy, aż do osiągnięcia wieku emerytalnego w 2017 roku.

W myśl obowiązujących przepisów, pracownicy A i B, których dotknęły represje polityczne w postaci utraty pracy, w III R.P. odczują ich dalszy ciąg w postaci negatywnych konsekwencji, jakim będzie obniżone świadczenie emerytalne i na przykład pracownik **A** będzie miał owszem zaliczone 6 lat do okresu składkowego za 1983-89 z powodu niewykonywania pracy w tym czasie z przyczyn politycznych, ale wysokość jego emerytury za ten konkretnie okres będzie wynosiła 0 zł. (zero) z powodu braku składek.

Analogiczna sytuacja zaistnieje w przypadku uwięzienia z przyczyn politycznych czyli np. 3 lata pozbawienia wolności zostanie policzone podwójnie do wymaganego stażu pracy czyli 6 lat, ale za te lata wymiar emerytury też wyniesie zero złotych.

W 2013 roku z inicjatywy kol. kol. Andrzeja Rozpłochowskiego, Andrzeja Sobieraja, Janusza Olewińskiego i Wojciecha Borowika powstał Obywatelski Projekt Ustawy o *statusie Weterana Opozycji Antykomunistycznej i Korpusie Weterana Opozycji Antykomunistycznej wobec dyktatury komunistycznej PRL w latach 1971-1989*, w którym zaproponowano rozwiązania pozwalające na uniknięcie niesprawiedliwego potraktowania działaczy opozycji przy ustalaniu wysokości ich emerytur, nawiązując w tym projekcie do 4 przypadków wymienionych w Art. 6 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Niestety w czasie parlamentarnych prac nad obecnie obowiązującą Ustawą o *działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* z 20.03.2015 (D.U. 2015 poz. 693, zm. D.U. 2017 poz. 1386) postulowanych rozwiązań nie uwzględniono. Argumentem przeciw, podnoszonym w trakcie tych prac, było twierdzenie, że zapewnienie odpowiedniego i sprawiedliwego poziomu świadczeń emerytalnych, zbyt mocno obciążą państwowy budżet. Na przykładzie sytuacji 4 pracowników, brzmi on wyjątkowo nielogicznie i obrzydliwie moralnie, bowiem gdyby nie represje w stosunku do dwóch z nich (**A** i **B**), ich świadczenie emerytalne wypłacane z FUS i tak musiałoby być nieuszczuplone. Niedopuszczalne jest więc poszukiwanie przy każdej okazji i za wszelką cenę oszczędności budżetowych kosztem pokrzywdzonych przez represje komunistyczne. Sprzyja to preferowaniu postaw oportunistycznych i utrwała częste przekonanie, że w sytuacjach niekiedy wymagających dokonania wyboru, nie warto tego robić i angażować się po słusznej stronie.

Jako autor niniejszego pisma informuję, że mam potwierdzony status działacza opozycji antykomunistycznej i osoby represjonowanej z powodów politycznych. W lipcu 2017 roku złożyłem wniosek o przyznanie świadczenia emerytalnego, a w trakcie wielokrotnych konsultacji z pracownikami Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w tym z jego doradcami emerytalnymi, zapoznałem się z sytuacją prawną, którą powyżej opisałem.

Z moich rozmów w środowisku byłych opozycjonistów wynika, że podany przeze mnie przykład 4 pracowników, tak drastycznie różnie traktowanych przez obecnie obowiązujące przepisy emerytalne, nie jest czymś wyjątkowym i wymaga to podjęcia zdecydowanych kroków w kierunku szybkiego naprawienia ewidentnej niesprawiedliwości. Również do rozwiązania w ramach inicjatywy ustawodawczej kwalifikują się pozostałe 3 przypadki wymienione w ust. 1 pkt 8 i 10 oraz ust. 2 pkt 8 w Art. 6 Ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Z poważaniem